

Prešovské politologické dni v znamení medzikultúrneho dialógu

Jedným z dôsledkov európskeho integračného procesu je to, že Európska únia sa pretvára na priestor s čoraz rozmanitejšou kultúrou. Prijímanie nových členských štátov, uvoľňovanie pracovných trhov, podpora študentských mobilit, ale aj širšie globalizačné trendy spôsobujú, že kultúrna mapa Európy je čoraz rôznorodejšia a jednou z dominantných charakteristík Európskej únie sa stáva aj multikulturalizmus. Z historickej skúsenosti však vieme, že kultúrne skríženia neboli vždy iba zdrojom pozitívnej duchovnej výmeny, ale prinašali aj konflikty so všetkými ich najhoršími dôsledkami. Pochopenie toho, že kultúrna rozmanitosť je predovšetkým unikátnou výhodou, ktorá môže napomôcť vytvoriť pevnejšiu a funkčnejšiu Európsku úniu, je jedným z cieľov práve prebiehajúceho Európskeho roka medzikultúrneho dialógu. V rámci jeho trvania sa v členských štátoch únie koná mnoho kultúrnych a vzdelávacích akcií podporovaných Európskou komisiou. Jednu z nich zorganizoval v rámci Prešovských politologických dní aj Inštitút politológie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity.

Toto už tradičné vedecké podujatie bolo tento rok v znamení dvoch okrúhlych výročí. Jeho 10. ročník sa totiž zároveň uskutočnil pri príležitosti 15. výročia vzniku Inštitútu politológie FF PU. V jeho rámci sa v dňoch 16. a 17. októbra 2008 uskutočnila Medzinárodná vedecká konferencia „Medzikultúrny dialóg, stav – kontexty – perspektíva“. Jej cieľom bolo, podľa riaditeľky Inštitútu politológie FF PU M. Gbúrovej, rozvinúť základnú myšlienku roku medzikultúrneho dialógu o tom, že kultúrna rozmanitosť je predpokladom vzájomného pochopenia a súžitia medzi európskymi kultúrami a etnikami. Konferencia sa konala pod záštitou podpredsedu vlády SR D. Čaploviča, rektora Prešovskej univerzity R. Matloviča, vedúcej zastúpenia Európskej komisie na Slovensku A. Elschekovej-Matisovej a primátora mesta Prešov P. Hagyariho.

Na konferencii odznelo takmer štyridsať vystúpení expertov z akademických pracovísk, európskych inštitúcií, ústrednej štátnej správy a mimovládnych organizácií zo Slovenska, Česka a Ukrajiny. Vo svojich referátoch analyzovali mnohé aspekty fenoménu medzikulturalizmu, medzikultúrneho dialógu, resp. zdrojov, príčin a dôsledkov medzikultúrnych konfliktov. Filozoficko-politologickým hľadiskám multikulturalizmu sa vo svojich vystúpeniach venovali I. Dubnička (Multikulturalizmus – nový fenomén?), P. Fendek (Zánik európskej civilizácie – zákonité zavŕšenie budovania multikultúrnej spoločnosti), J. Lysý (Bondyho slzy. Čo prinesie zajtrajšok?) a D. Dobiaš (Idea otvorenosti v kontexte multikulturalizmu). Otázkami migrácie sa zaoberali J. Lid'ák (Protirečenia multikulturalizmu v Európe) a M. Klus (Multikulturalizmus a migrácia – nové výzvy). Koncepcie európskej integrácie a ich význam v procese medzikultúrneho dialógu rozoberali vo svojich príspevkoch M. Gbúrová (Federatívny a konfederatívny model európskeho zjednocovania a medzikultúrna komunikácia) a P. Prando (Európska federalistická vízia a jej kompatibilitnosť s ideálmi a predstavami fenoménu multikulturalizmu 21. storočia).

Samostatný blok referátov sa týkal medzikultúrnej komunikácie v rámci konkrétnych regiónov. So zaujímavými referátmi tu vystúpili V. Gonéc (Interkulturalizmus či multikulturalizmus? Jedno z možných východísk na bázi výzkumu veľkých pŕeshraničných regionů v EU),

E. Leško (Hovoriť o druhých: performatívne efekty xenofóbneho diskurzu), S. Krno (Stredná Ázia a multikulturalizmus), A. Mikulčíková (Švajčiarsko – európsky príklad úspešnej multikultúrnej spoločnosti?), P. Horváth (Problematika multikulturalizmu v regióne strednej Európy), J. Androvičová a L. Štefániková (Imigrácia v súčasnom politickom diskurze – prípad Talianska) a V. Almashiy (Národná sebaidentifikácia Rusínov-Ukrajincov v Československu v 80. a 90. rokoch). Minority v rámci Slovenska boli predmetom záujmu M. Homišinovej (Kultúrny život minorít po transformačných procesoch multietnického Slovenska), Š. Šutaja (Vzťahy Maďarov a Slovákov na Slovensku a ich perspektíva), J. Šutajovej (Postavenie maďarskej menšiny v SR), D. Gábora (Multikulturalizmus z pohľadu rómskeho etnika), M. Pekára (Spoločné dejiny ako prekážka medzikultúrneho dialógu na príkladoch z dejín Slovenska v 20. storočí) a S. Gabzdilovej-Olejníkovej a M. Olejníka (Transformácie kultúrnych hodnôt spišských Nemcov v závislosti od zmien geopolitickej situácie na Slovensku).

Kvalita prezentovaných referátov a komplexný prístup k analyzovanej téme boli zaujímavým, no najmä inšpiratívnym príspevkom účastníkov Prešovských politologických dní k diskusii, ktorú má stimulovať Európsky rok medzikultúrneho dialógu. Prednesené vystúpenia budú súčasťou zborníkov, ktoré Inštitút politológie FF PU vydá v slovenskom aj v anglickom jazyku.

Tomáš Koziak